

Elősz. díj helyben:
Egész évre . . . 8 frt.
Félévre . . . 4 »
Negyedévre . . . 2 »
Vidékre 1 frttal több.

Hirdetési díj:
Egész oldal . . . 20 frt.
Fél oldal . . . 10 »
Negyed oldal . . . 5 »

Ezen felül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.

SZABADSÁG.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden és csütörtökön.

A szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII-ik kör, Virág-
utca, 337-ik hszám.

Ugy a kéziratok,
mint a hirdetések
ott vétetnek fel.

«Nyilttér» sora 15 k.

Kisebb hirdetéseknel
minden szó után 5 kr.
és a kincstári illeték
számítottatik.

Egyes szám ára 10 kr. — Számonként kizárólag a szerkesztőnél vagy a lapkőhordónál kapható.

Meddig tart az a titkolózás?

Egy évtized óta sugnak-bugnak egymás fülébe azok, akik az ugynevezett „Bácskai szintársulato” megalkotni akarják.

Utazgatnak Szabadkáról Zomborba, Bajáról Szabadkára, Zomborból Ujvidékre és Zentáról Ó-Becsére.

Hogy ez a tevékenységük, ez a titokzatos „alkotmány csinálás” milyen szép eredményre vezet, mutatja az, hogy 10 év óta semmire se tudtak jutni, hogy még hátrább tartanak, mint a mádi izraelita.

De mi még más nézetben vagyunk, abban t. i. hogy Isten segedelmével, ha még 10 évig folytatják ezt a vigéceskedést akkor is ott fognak tartani, ahol 10 évvel ezelőtt tartottak.

A „szini-kerület”-nek mely még eddigelé még mindig csak egy ismeretlen földrajzi fogalom, mindenik városnak meg vannak e részben az ő intéző körei, akik részint társadalmi állásuknál, részint hajlamaiknál fogva kedvet éreznek magukban, hogy a színészet ügyének szappanbuborékait a levegőbe fújják, hogy a kis gyerekek, a laikus publikum ezekben a buborékokban gyönyörködjék.

Ezek a hivatottak aztán utazgatnak városról-városra és titokban sugásbugás mellett kezelnek privatim egy közügyet.

Avagy beszámoltak volna talán a nyilvánosság előtt, hogy mit végeztek?

Már pedig így sohasem jutnak semmire. Ennek igen egyszerű a magyarázata. Ha kenyértörésre kerül a dolog akkor azt veszik észre ezek az „intéző férfiak”, hogy ők egymással már részint megállapodtak, de a városok nem állapodtak meg egymással, mivel egy nagyközségnek sincsen kedve rámenni arra, amit esetleg egyesek akarnak, szóval a városok nem azonosítják magukat azokkal, akik ilyen fontos ügyben eljárnak.

Mi ezuttal csak arra akarunk utalni, hogy azok az intéző férfiak, hagyjanak fel az eddig követett poli-

tikával és adják át első sorban az eszmét a teljes nyilvánosságnak, iparkodjanak akár az ő közreműködésük mellett is az érdekelte városok megbízásából egy erre felhatalmazott bizottságot összehozni, amely bizottság aztán határozatképes legyen.

Természetesen minden érdekelt város aztán nehogy fölösleges ankétezeseknek tegye ki magát, mondja ki, hogy az eszmét elvben elfogadja-e vagy nem, szóval főbb körvonalaiban jelölje ki megbízottai, illetve képviselőinek, hogy mennyire mehet a közös egyezségnél.

A dolog érdeméhez hozzászólni mi is fogunk és eddigelé is hozzászólunk, de akár pro akár contra volnánk ezt az eddigi titkolózást nem helyeselhetjük.

A kérdés egy egész megyét érdekel, annak eldöntése tehát a nyilvánosság elé tartozik.

Sokan szóltak már ez ügyhöz, úgy magán emberek módjára, mint a szabadkaiak, de hivatalos számot és elintéztést egy város sem tud felmutatni még ez időszert sem.

Előttünk fekszik ma is egy lapunkhoz beküldött „Nyilt levél”, melyet Füredi Károly intézett Zenta város közönségéhez.

Bár nem helyezkedünk álláspontjára, de elismerve, hogy sok igazság van benne közöljük azt, hogy alkalom legyen azoknak, kik ellenkező nézetben vannak azokat is kifejtteni.

A levél a következő:

„Nyilt levél

Zenta város Tekintetes tanácsához s Nagyerdemű Közönséghez!

„A szabadkai szini-bizottság és színügymóltó-egyesület „bácskai szini-kerület” elnevezéssel, Szabadka, Zombor, Baja, Zenta, Ó-Becse, esetleg Kanizsa városokból állandó szini-kerületet ohajt creálni; melynek célja egy önálló szintársulat állandosítása, egész éven át, nevezett „bácskai kerület”-ben.

Miután a kezdeményező szini-bizottság az előmunkálatok terére lépett; bátorodom czimedhez, mint a magyar szinügy lelkes és törhetlen pártolójához fordulni, es ügyben őszinte és leplezetlen véleményemet tudatni, hol egyttal számokkal es adatokkal bizonyitom be, hogy e szini kerület tényleges meg-

alakulása es életbelépése, Zenta városnak, ugyszintén a szinházpártoló közönségnek hátrányára szolgálna.

I. E szinikerület működése egy évben tizenkét hónapra terjedne ki, mely rangfokozat szerint Szabadka, Zombor, Baja, Zenta, Ó-Becse, esetleg Kanizsa következnek. E rangfokozat alapján Szabadkát öt, Zombort kettő, Baját kettő s a megmaradandó két, három várost a fenn levő három hónap illetné meg.

Szabadkán a szini idény októbertől bezárólag februálig tartana. Zomborban márczius, április, Baján május, junius, es így julius, augusztus es szeptember Zenta, Becse es Kanizsára esnék.

Ez szerintem e következtetés jogszerű ténye, mely magában a városok által nyújtandó kedvezmények: lakosság, szám, állandó szinházak utb, természetében nyilvánul.

Tehát ezen első pontból kifejlődő eredmény: hogy Zenta városa a nyári hónapok legforróbb, az aratás es fő fürdő-idény napjaiban nyerné a színészetet.

II. Az állandó szintársulat évi költségvetése: gage, technikai es napi kiadások, újdonságok megszerzése, azoknak előadhatásai jogczimén, egy ötven tagból álló szintársulattal, következő táblázat szerinti kiadások es bevételek keretében mozogna;

Kiadás.

Gage 50 tagnak havi 4000 frttal	
12 hónapra	48000 frt.
Napi költség 300 előadás után 60 frttal előadásonként	18000 „ *
Zenekarpótlék, havi 500 frt 12 hónapra	6000 „
Darabok** beszerzése es kiállítások egy évre	1000 „
Osszes kiadások egy évre	73000 frt.
Egy hónapra 6083 frt 33 ¹ / ₃ kr.	

Bevétel.

Napi bevétel 300 előadás után átlag előadásonként	45000 frt.
Szabadkai bérlet 5 hónapra per 2800 frt havonta	14000 „
Zombori bérlet 2 hónapra per 2000 frt havonta	4000 „
Bajai bérlet 2 hónapra per 1000 frt	2000 „
Zenta, Becse es Kanizsa összesen 2 óra	2000 „

Osszes bevétel egy évre 67000 frt.

Egy hónapra 5583 frt 33¹/₃ kr.,

mely bevételi es kiadási különbözözetek egyenlítésére évi 6000 frt subventionálás esnék terhére a szinikerület törvényhatóságainak, mely összeget ezen czimen a miniszterium sem acceptálna az évi budgetben, nem hogy a

* A 60 forint napi költségű előadásonként 10-15 zenekarra használható fel.

** A kiadási rovattban nem szerepelnek még az igazgató stíkségletel es esetleges lefizetési több természetű kötelezettségeknek.

megviselő-tisztúleteknél egy ily mérvű segítyés valószínű.

Itt szükségesnek tartom megjegyezni, hogy a 300 előadás utáni bruttó bevétel per 150 frt Szabadkát kivéve, a többi városokban legalább is oly merész számításai föltétele eredménye, mely a képtelenségek közé számítható. A szinikerület szám-combinációjának végeredménye tehát szerintem az, hogy Szabadka; méltóságához és fejlődéséhez arányított szinikársulatot óhajt szervezni, mellyel teljeskörűleg rendelkezni vél, de ezen elsőrendű szinikársulat fontartását anyagilag alig harmadát bírván ki; ily módon óhajtana a többi városok terhére kisebb és majdnem elenyésző előnyök mellett a hiányzó óriási összeget beszerezni.

Ezen világos tények eléggé igazolják föltételeimet, melyhez még az is járulhat, hogy a kerület igazgatósága a szabadkai idenyt befejezve; a kisebb városokban legdrágább tagjait, u. m. primadonnát, tenoristát stb. elerésztve, megtakarítást vél eszközölni és így e többlet fizető és több terhet viselő kisebb városok közönségének esetleg hiányos és töredék társulatot nyújt.

Ezen indokolt felvilágosítás után rátérek levelem második részére, a „zentai szini viszonyok“ rendezésében követendő eljárásra.

III. Zenta város n. é. közönsége a magyar szinészetet hosszú évtizedeken keresztül igaz érzékből eredő lelkesedéssel, rokonszenvvel karolta föl, az ott működő szinikársulatok minden időben otthonukat találták föl benne, — s Zenta város társadalmának nincs szüksége arra, hogy szinészetét másokékból kapja.

Szervezheti azt önmaga is, minden más befolyás nélkül, — sőt saját törvényhatóságának pénzbeli szubvencionálását is elkerülheti.

Ezt pedig a jelenben is meglévő szinészeti és társadalmi viszonyok konzolidálásában és rendszerezésében érné el.

a) Zenta városa „Zenta városi szinügyi egyesület“ czimén egyesületet szervez, mely egy öt tagból álló ügyködési, azaz intézkedő tisztviselői kart választ, ugyanis: egy elnököt és négy végrehajtó bizottsági tagot.

Az egyesület tagja lehet minden, a városban tartózkodó egyén vagy család, ki kötelezi magát évenként 12 frtnyi összeget egy forintos havi részletekben lefizetni.

Ezen lefizetett összegért minden tag egy husz előadásra szóló bérlet-jegyet kap, mellyel szemben az évenként egyszer működő szinikársulat előadásainál, minden újabb befizetés nélkül, rendes körzék-bérlővé leendő és az azoknak nyújtott összes kedvezményekben részesül.

Természetes, hogy ily résztvevő egyesületi tag — és ebből kifolyólag színházi bérlő — legalább is egyszázhusz kell, hogy legyen, hogy a befizetett összeg az 1500 forintot meghaladja és az igazgatónak a 20 előadásra terjedő kiadásait fedezze.

b) Ezzel szemben a bizottság egy évben egyszer hirdeti pályázatot, a legalkalmasabb és legjobb idősakra, a pályázatban legalább is 30 tagból álló és saját (8 tagból) zenekarral bíró társulatot követelhet, mely szinikársulat névsorát, ugyasintén műsorát köteles a bizottságnak előlegesen bemutatni.

c) A bizottság a sikeresebb támogatás érdekében a városi tanácstól ingyen termet (színházi helyiséget), fűtést és világítást eszközöl ki.*

* Hasonló rendezett egyesületek Szegzárdon, Halason, Rozsnyón stb. léteznek és működnek sike esen.

Ezen jelzett zentai szinészegyesület megalakulása és tényleges életbelépése után, arányitva az országban lévő hasonrangú városokban fennálló szinészviszonyokkal szemben — a kiírt pályázat eredménye előreláthatólag annyira kedvezően fog alakulni, hogy 5—6 jobbnévű igazgató és társulat szerencsésjének fogja tartani Zentán működhetni.

A szinügy érdekében hozott ezen javaslatom tárgyalására kérem a tekintetes tanácsot, szinügybarátokat és czimedet egy megbeszélő értekezlet megtartását elhatározni és arra a kitűzött időben megjelenni, melynek egyedüli czélja — a kulturális szempontból szükségelt „áldozat nélküli“ szervezése egy áldásos intézménynek.

A tekintetes tanácsnak és a n. é. közönségnek kiváló tisztelettel:

Füredi Károly

a Zentán működő szinikársulat titkára.

A szomszéd Szeged gyászol. Közszeretet és becsülésben állott h. polgármestere: Szabados János, kit Szabadkán is sokan ismertek, — meghalt kedden éjjel 10 órakor. A boldogult hült tetemei ma délután adatnak át az örök nyugalomnak!...

„Nem igaz!“

A „Szabadság“ legutóbbi számában Geiger A. Mórtól, mint a szabadkai hitközség helyettes elnökétől egy cikket jelent meg, a melyben tulajdonképen a hitközségnek legújabb idő óta folytatott reformtörekvéseiről akar beszélni. Olvasva a cikket, már-már azt hittük, hogy végezetül ki fogja jelenteni legalább is azt, hogy e szép reformokat azzal fejlesztik tovább, hogy első sorban egy magyar hitszónoki állásra, másodsorban pedig az építendő templom tervezeteire pályázatot hirdetnek, — midőn legnagyobb meglepetésünkre, mindezek helyett egyszerre neki megy a „Szabadság“ 127-ik számában „Az izr. hitközség és zsinagógája“ czim alatt megjelent cikkünknek és az abban foglaltakra egyszerűen azt mondja, hogy „nem igaz.“

Tény az, hogy a legkönnyebb és legegyszerűbb védekezés valamely állítás megczáfolása ellenében az, hogy: „nem igaz!“ Hiszen ehhez egy csepp szellemi megerőltetés sem szükséges és az tökéletesen meg is felel Geiger A. Mórnak általánosságban ismert modorának, de nem fér össze egy hitközségi elnök méltóságával, ha mint ilyen egy egész tiszteletreméltó egyesület nevében nyilatkozik. De megbocsájtható Geiger A. Mórnak, mint magánszemélynek eme meg gondolatlan kifejezése akkor, ha 1-ször feltesszük róla, hogy megczáfolni szándékolt cikkünket el nem olvasta, vagy ha elolvasta — ami valószínű, — ezt meg nem értette, 2-ször ha feltesszük, hogy midőn a czáfolatot írta, a templomi énekkar próbáján képzelte magát, 3-ször ha feltesszük, hogy nagyon elgondolkozott azon az elmúlt szép időkn, midőn a zsidóknál még a sokneveltség divott... és végre 4-szer, ha feltesszük, hogy a kávéházban képzelte magát, amidőn türelmes partnerjének odakiáltja, hogy: „nem igaz!“ Ez utóbbi azonban csak nevet a markába, abban a tudatban, hogy ezen drasztikus czáfolat daczára, a párti mégis csak meg lesz nyerve.

Mondjuk, ha ezeket előrebocsájtván még látha vetjük Geiger A. Mór ismert idősége és következetlenségét, méltán megbocsájtható eme nyelvbicsaklása és nem is foglalkostunk volna az érintett cikkekkel tovább, ha erre az elnök bennünket egyenesen ki nem hi. Am lássuk, ki nyeri meg a pártit!

Első sorban nem felel meg a valóságnak az elnöknek azon állítása, melyszerint mi a hitközség tagjait szűkeblűséggel vádoltuk volna. Ezt egy árva szóval sem mondtuk, hanem ellenkezőleg, hálát adóztunk áldozatkészségükért. Hogy azt állítottuk volna, miszerint a szegényebb osztály viselné a közterhek nagyobb részét, az sem áll, mert hozzá tettük e szót: **aránylag**. Hogy „Gabella“ czimén csak 5000 frt folyik be, az meglehet, de nagyon valószínűtlen, mert akkor miért kezelné ezt a község maga, mikor bérlet után legutóbb 6000 frtot kapott tisztán, minden költség nélkül. Tehát ennek valamilyen háttere lehet, amire különben, ha az elnöknek úgy tetszik, rájöhettünk. Hogy a fennmaradó 11.000 frt csupán a jobbmódúaktól folyik be, az sem áll, mert hiszen akkor a többi tagok semmit sem fizetnének. És hogy ezen 11.000 frt csupán községi adóért folyik be, az sem áll, mert ez a községi adó és egyéb jövedelmek cziméu van előírva. Nekünk, midőn a neheztelt cikket irtuk, eszünk ágában sem volt azáltal valakit félrevezetni, mert ez érdekünkben nincs, de nem is lehet.

Tehát nem az „nem igaz“ amit mi irtunk, hanem nem felel meg a valóságnak az, amit az elnök állít, s ugylátszik, hogy ő van félrevezetve, nem lévén kellőkép intormálva a körülötte történő dolgok felől. Végre, hogy a község azon a ponton áll, hogy egy 100.000 frtos templomot akarnak építeni, azt mi nagyon jól tudjuk, csak hogy már 6 év óta állnak egy ponton.

Ajánljuk tehát az elnöknek, ha máskor czáfolatot kíván írni, jobban informálja magát a dolgról s legyen óvatosabb a kifejezések válogatásában, ha a nyilvánosságnak beszél.

Több hitközségi tag nevében
Regieg Kis Am.

A legnagyobb tűzveszélylyel dolgoznak az aszfalttirozásnál. Nagy szél, a tűzek lobognak. A vállalkozó vizet nem hordat, e környék kutai kimerítvék, már a jószágoknak sincs mit inni adni. Rögtöni intézkedést és a legerélyesebb eljárást kérjük.

Irodalom, művészet.

Szinészet. A drámák koronájának egyik gyöngye Shakespeare „Romeo és Juliá“ ja szinpadunkon, ha nem is eredeti tényében tüdőklött, de egy-egy csillanása elárulta, hogy a gyémánt porban is gyémánt. Első helyen Julia személyesítőjéről, Rónainé Balogh Etelről kell megemlékeznünk, jobban mondva nem is róla, mint játékaról. A figyelem központjává tudta a szinpadi alakok legkiválóbbját, Juliát varázsolni s játéka vetekedett megjelenése bájaival. Aligha van Rónainának jobb szerepe, amely olyannyira megfelel temperamentumának. Ha a szinpadon a lyrai szerelmes keretét mindenkoron így tölti be, akkor nem lehetetlen, hogy őt is nemsokára jobb sorsra érdemesnek fogják találni és nagyobb, talán fővárosi szinpadhoz elhivogatni. Baghy

Gyula játéka azt a bepyomást gyakorolja, hogy tulajdonképen most készül a nagyobb szini pályára és játéka a jó igyekeset és egyuttal annyi tehetség észlelhető, amennyi törekvéseihez elegendő legyen. Mégis könnyebb szerepeket ajánlottunk volna neki első fellépőtül. Shakespeare iskolája már a legelsőbb tanfolyam és a korifeusok is ott végezni és nem kezdeni szokták működéseiket. Ajánljuk azért neki ugyanezt a szerepkört, hanem a társadalmi színműben. A két főszereplő mellett a mellékszereplők központosításban maradtak, sőt sok helyt egymásik csak rontott. Megigérjük nemcsak a közönségnek, de a színésznek is, hogy a hanyagabbakra rá fogunk mutatni. De egyelőre is azzal már most sem maradunk adósak, hogy a színésznek addig, míg a színpadon van, a színpadon kívül egyéb világa nincsen, nagyon a művészet ellen cselszázik tehát, ha akár a publikumra elbámul, akár pedig — ami elég baj — az üres házon.

Ilyen félig telt ház előtt néztük végig kedden Szegény Jonathánt. Primadonnánk a darabban eléggé jónak bizonyult. A házi zenekar jelenetet egyszer megisméltették vele. Annál jobb volt még a komikus Mikei játéka, ki ezuttal is igazolta, hogy Breznayt nemcsak pótolja, de sokoldalúságánál fogva tulatesz rajta. Impassariója legalább kifogástalan volt. Juhász Ilonka igen kedves jelenéség, de amit ráfogni nem lehet — hangja nem elég erős — bár sok helyt szép sikert tud elérni. Szilágyi Tripp Jonathánya 3 féle elbírálás alá jöhet. A játék elején éppenséggel gyenge, később türethetőbb, s majd jobb volt. Karacs Imre a darabban igen jól vált be. Köztetésével fogadták a két Litzenmayer testvér tánczát, kik agylátszik nemcsak ügyes tánczokkal, hanem egyéb művészi téren is a társulatnak csak hasznára vannak.

Közgazdaság, ipar, kereskedelem.

Ismét betegség a hasított körmű állatok között! A vásár hozta meg a veszedelmet. A vásártéren fedeztek fel egy vidéki beteg állatot, melyről az lett megírva, hogy egészséges. A gazdája rendőrség 50 frt erejéig megbírságot, az állat lebunkózását, esetleg gyógyíttatását elrendelte, a városi csordák kihajtását betiltotta s a kellő óvintézkedések megtételét.

Törvénykezés.

Igen érdekes bűnesetet tárgyalt f. hó 26-án a kir. tszék büntető osztálya. Ugyanis f. évi május 3-án Jakab Imre, Váradi Sándor és Dukai Pál ó-kanizsai szállási gazda legények mulatni és táncolni járogattak a Lékó Ferencz ó-kanizsai szállásosok vasuti állomásánál levő csárdájába, ahol azután a korcsmárossal, a kivel Jakab Imre régóta haragban volt kötekedni kezdtek. A korcsmáros látván, hogy az ő vendégei rosszban török a fejüket, egyenként kiteszigálta őket a csárdából, sőt az egyik kötekedőt Jakab Imrét arczul is ütötte, miután az előtte való vasárnap a korcsmáros édes anyját szidalmazta. Jakab Imre elment, társai azonban folytonosan ingerkedtek a korcsmárossal aki őket néhány fiatal ember segítségével a korcsmából végre is elűzte. A korcsmáros dühében elkezdett inni, a trombitásokkal mulatott és midőn a csárda körül trombitáltatta magát, Váradi Sándor meg is

hajigálta vasuti kavicsokkal. Este 9 órakor visszatért Jakab Imre öccsével Józseffel és Szabó Andrással bottal felfegyverkezve. Egyenesen a csárdának tartottak. Ezt látván a csárdából előszökt Váradi és Dukai, a támadó társasághoz csatlakoztak és a Lékóék felé kiabáltak. Lékó Ferencz két csövű töltött tegyverrel ment előbbök István öccse Dobó Adám és Pétertől kísérve. Midőn 5—6 lépésre értek egymáshoz a fegyver Lékó Ferencz kezében eldőrdült, de a töltés a levegőbe ment, mire Jakab Imre a kezében levő meggyfa bottal Lékó kezére csapott. E pillanatban eldőrdült a másik lövés is és Jakab Imre a kanizsai legények legszebbike holtan rogyott össze, mire a többi legények elfutottak, (csak Sarnyai István nem tudott futni, mert a bor annyira elérte, hogy a vetések között találta a hajnal csizma és kalap nélkül). A kir. ügyész Deák Péter mindezen enyhítő körülmények és ténykörülmények figyelembe vételével, vádlottat szándékos emberölés büntetésében kérte bűnösnek kimondani, s ezért őt szigorúan megbüntetni. A védő ügyvéd Czeisz Máté meghallgatása után a törvényszék Crainicean Mihály elnök, Marián és dr. Magay bírák és Frankl jegyző visszavonulván, rövid tanácskozás után vádlottat az erős felindulásban elkövetet szándékos emberölés büntetésében mondotta ki bűnösnek és 4 évi fegyházra ítélte. A kir. ügyész, a vádlott és védője felebbezést jelentettek be.

Szenzációs bűnper. Most folyik törvényszékünk előtt a pacseri bíró Asztalos elleni bűnper. A végtárgyalás igen érdekes és e czélból külön gyorsírónk van ott, akinek jegyzetei után a bűnper részleteit lapunk közlelbbi számában közölni fogjuk.

CSARNOK.

Tréfa és valóság.*)

(Folytatás.)

Vagy te halsz meg, vagy én, de a tenger népet Le nem mészárolod a mig én élek!
Tudd meg mielőtt még össze nem mérkőztünk,
Hogy ez a két szál kard most ugy dönt ám köztünk,

Hogy ha te esnél el, legyőzve a néped,
S ha én találnék, hódol a francia néked.
Éljent döng a zulu és francia tábor,
Rivalgott mindkét fél toroka szakadtából.
Összezsaptak aztán, lett tusa rettentő,
Mint két órájás küzdött a zulu, meg Bendő.
Kétes vala soká a bajvívás sorsa,
S gyulladt mind a kettő rettentő haragra.
Belső hév türetől égett ez is, az is,
Bendő kezében még a kardmarkolat is
Ketté tört, de azért feltalálta magát,
Felkapta hirtelen tört kardja darabját,
A zuluhoz vágta rettentő erővel.
(Felért e suhintás egy gyenge menykövel.)
Homlokon találta a tört aczél éle,
Ugy, hogy a tarkóján ugrott ki a vége.
Zulu császár erre vagy két ölet ugrott,
Ejnye, az ebatta! csupán ennyit mondott,
Elterült a földön s még abba a perczebe
Ott a gyepen mindjárt lelkét kilehelte.
Lett öröm erre a francia táborban,
Egész berekedtek a sok „szivióba n.”
A francia császár maga jött a hősöz,
S ily szavakat mondott a győztes Bendőhöz:
Ember vagy szép öcsém! az árgyelusodat!
Fogadd hős tetteidért császári jobbotat.

* Mutatvány Urbán J. Juvenális hasonlított sajtó alatti könyvéből. Szerk.

Nem kérdezem tőled: honnan hozott a szél?
Látom, benned erő s bátorság együtt él.
Nem kérdezem tőled: pór vagy-e, vagy nemes?
Császári jobbotra ilyen hős érdemes.
Igasi hős vagy, s lennél bárki fia,
Savem, barátságom im előtted nyitva.
Majd azután: Jancsi! két poharat ide!
Töltsétek jó finom tokaival tele,
Hozta is az inas, három perc se kellett,
Ott állott már velük a császára mellett,
Atveszi a császár mind a kettőt szépen,
S magasra emelve tartja a kezében,
A napnak fordítja, a „spiglijét” nézi,
Majd szagolja niucs-e hordószaga néki?
Bendőnek markába nyomja a nagyobbbat,
Egyet koczint vele s ejt vala ily szókat:
Azt a bátor lelked! bucczut az ur földi!
S azzal karját Bendő karján átalólti,
Megitták a brudert, már a hogy azt szokták,
Aztán mikor egymást jól összezsókolták,
A francia császár Bendőt karon kapta,
S vitte egyenest a táborig sátorba.
Ott volt már a császár leánya s felesége,
Kik ide siettek a győzelmi hirre.
Anyjuk! szól a császár a feleségéhez,
Jó vacsorát készíts, kedves vendégünk lesz.
Nálunk lesz vacsorán a mai nap hőse,
Országos koronám ki ma megmentette.
Im ezennel a kit bemutatok néktek,
A legelső vitéz ám ez ugy nézzétek!
A neve . . . megállj csak bruder! hogy is hinak?
Mond már, hogy mi nevet mondjak az aszszonynak?

Lásd a nagy örömben nem jutott eszembe,
Hogy legelőbb a hős nevet tudnom kéne.
Bendő tisztelettel meghajol jó mélyen,
Potyaszopi Bendő vagyok igaz néven.
Po . . . ty a . . . szo . . . pi? pompás! örülök valóban
— Mond a császár — nálunk szinte nagyon sok van.

Legott bemutatta a császár a nőknek,
Vége hossza nem volt a sok „örülök”-nek
(Folyt. köv.)

HIREK.

Czielczer Ede adai földbirtokos eljegyezte Lövy Simon csantavéri kereskedő kedves és szellemdus leányát Etelkát.

Érdemes a feljegyzésre, hogy időjárásunk egész ez évi október hó 27-ik esti 8 óráig kellemes tavaszias, sőt dél felé nyárias volt. Este a hőmérsék hirtelen leszált, s tegnap reggel már hűvös őszi szél separte a port végig a sima aszfalton, s kezdtek gondolkozni az emberek a fűtött szoba kellemességéről. A hőmérő tegnap a déli órákban sem tudott R. szerint a fagyponot fölött 7 fokon fölül emelkedni.

Az aszfalt munkálatok erősen folynak, s pár nap mulva a piacot környező utcákon aszfalton sétálhatunk. Lesz aszfalt, de a kocsiutou agyik fog esni sárba a kerék, s a csatornázatlan utcákban meg vannak akadva a házigazdák, hogyan ereszkék ki a télen a hó és eső vizet. Elkészült tehát számárra a bársony nyéreg.

450 frt. Basch Herman és Albert csantavéri gőzmalom tulajdonosok tulajdonát képező kazánnak a csantavéri állomásról a községbe való bevitelét egy újvidéki vállalkozónak majdnem két heti próbálgatás után sehogysem sikerült keresztül vinni, mig végre egy szabadkai gépész a 150 métermassa súlyu kazánt aránylag csekély erővel rendeltetési helyére szállította. A fáradságos munkát 450 frt jutalmáza meg.

Aki mester akart lenni. Hogy megunta valaki a csavargást és mester akart lenni, az csaknem bizonyos, mert fejese, csákány, furó és gyalu csak annak való, aki azt kezelni is tudja. Miután pedig Engelbrecht ácsállérnak a városi raktárból tegnapelőtt éjjel összes szerszámaival valaki elment, valószínű, hogy a lump jobb életre szánta magát, dolgozni akar, ezért lopott ezuttal talán — utoljára. Hogy ki ez a jószándéku ember, azt a rendőrség lesz hivatalosan megmondani, de csak úgy, — ha lehet!

REGÉNYVILÁG.

Bolygótűz.

(7.) — Regény. —

A »Szabadság« számára írta:
Boross Vilmos.

(Folytatás.)

— No édes atyám, a papnak nem-e saját magát kellene meghazudtolnia, ha sorát tühretetlennek állítaná, ha hangoztatni merené, hogy ő is olyan ember, mint bárki más? Ezért undorodom én a papi élettől. A főpap mindenható, míg az alpapság semmi. Különösen a szerzetekben visszataszító az élet. Farizeus kézsók, besugás, vádaskodás, csuszás-mászás dominálnak ott, mivel ezek által a hízlekedők is a husos-fazekak mellé juthatnak. Ez a való édes jó atyám.

Idősb Uhornay meglepetten bámult fiára. Ez váratlan és kemény beszéd volt, akárcsak ama ominózus levél betűi elevenedtek volna meg.

Az ezredes katonai ambíciója azonban aunyira meg volt sértve, hogy ezt megboszulandó, még az esetben is feláldozta volna fiát, ha az igazat beszél s ha valóban álnok képmutatást, vagy szenvedő intrikust nevelt is volna belőle. Ő fiának nagy vagyont bocsát rendelkezésére s ez tökéletesen kiragadja az állítólagos áldozatok légköréből, míg vagyonához illő magas állásba juthat. Így tehát meglepetése daczára sem tágitott.

— Kedves fiam, mondá némileg csillapulva, te még sokkal fiatalabb vagy, mintsem ilyen életbevágó kérdésekben helyes ítéletet mondani képes lennél. Hol vannak tapasztalataid, bizonyítékaid? Sehol. Szerelmes vagy, bánt a nőtlenség gondolata, ennyi az egész. Ez el fog mulni. Madonna arczu leánykád elmarad a templomból és te elfelejtéd őt. Az ifju szív fellobbanása olyan, mint a szalmatűz: ha nem élesztik, hirtelen elhamvad.

— Ez a láng soha, soha sem fog elhamvadni keblemben, veté közébe az ifju.

— Majd elvállik, szólt gunyos mosollyal az ezredes. Sokan mondták már ezt s mégis feledtek. Tanulj, mélyedj a tudományok buvárlatába és akkor más színben látod majd jövődöbeli pályádat, melyről most olyan megvetőleg nyilatkozol.

— Tanuljak? — kérdé a fiatal ember kétségbeesítő közönyösséggel. Mit? Körülbelül tudom már mindennek eredetét, átvizsgáltam temérdek régi, nagy tudósok által írt könyveket és mégis lelkem üres, kong a sok semmitől. A csillagászat és természettan bevezet bennünket a világegyetem titkaihoz; törvényei leleplezve vannak. A vegytau bontani és egyesíteni tanít; az óriási léptekkel haladó tudomány minden szakmában felvilágosítást nyújt nekünk. Maholnap az élettan segítségével megváltoztathatjuk, módosíthatjuk az élet minden feltételét. Mutassa meg ne-

kem valaki ezekben a főségeket, az Istenit, mely után az emberi szellem epekedik?! Mit tanuljak? Lelkem szükségérzete a látás, a tudnivalóság, a végtelen világosság iránti szomj; hol, merre találok kellő kielégítést?

A papi pályán ugy-e? A szószéken hirdessem az örökké élő mindentudó, hatalmas és bölcs Istent s tudományos buvárlatomban tanuljam — tagadni létezését. Naponta minden misézésnél főhászkodtam hozzá a magam és mások nevében, hozzá az Istenhez, kinek létezésében kételkednem kelene. Mondd hát édes atyám, mit tanuljak? . . . Képmutatást és újra csak képmutatást!

— Mindent, csak ezt nem. Az emberi szellem jellemző tulajdona az, hogy tudni vágyása soha sem elégtetted ki. Sőt feltéve, hogy elérné a végtelent, a mindentudás határain túl sem nyugodnék meg, a szellem itt is előre törne. Ha kimerítetted a tudományok gazdag kincstárát, a mit azonban korodnál fogva eddig megtenned lehetetlen volt, ugy használd tudásodat, alkoss nagy és maradandó műveket, melyek embertársaid javára szolgáljanak. Dolgozzál, temetkezzél munkába s ez feledtetni fogja veled azt a hőlyget, kit ilyen korán magadhoz bilincselni óhajtanál s kiért nemcsak egy szép és magas pályát szakítanál félbe, hanem meg-hiusitanád legszebb álmait, tört döfnél szívedbe s velem együtt megölnéd anyádat is, ki alig várja első misédén adandó áldásodat.

— Szegény szüleim! sohajtott az ifju őszinte fájdalommal. Szívem mélyéből sajnálak benneteket, de lásd édes atyám, tehetek-e róla, hogy a templom belsejének ezerféle tarkaságai, szentjei, angyalai bosszantanak? Tehetek-e róla, hogy arczomba szökik a vér, mikor a fájdalmas arczuvá faragott, véresre festett fadarab kezét-lábát csókolgatják? Tehetek-e róla, hogy nem tudok ugy imádkozni mint a többiek? Tehetek-e . . .

— Elég! — vágott közbe az ezredes. Családunkban még eddig nem volt istentagadó. Ha magadra hagynálak te lennél az első renegát Uhornay. És az nem leszek, Istenemre mondom, nem!

Az ifju lehorgasztotta fejét és újra álmodásaiba mélyedt. Az ezredes folytatta:

— Artatlannak látszó arczod, álmodozó tekinteted, indulat nélküli lágy hangod nem

fog többé sem elfogulttá tenni, sem félrevezetni. Látom pokol ég a bensődben, egy igazi pokol, melynek tüzeit azonban nem az a Madonna arczu szűz, hanem az ördögök szitják. Egedelmekedel, vagy megszüntem atyád lenni! Elég volt az érzélségedből, nem vagy gyermek, gondolkozz férfhoz illendően. Gyűlöld a papokat és miattuk megtagadod az istent.

— Ezt nem tettem soha, jegyző meg az ifju.

— Nem? Hát istenfélő ember beszélhet-e ugy, mint te az imént? Azonban fejezzük be azt a sok haszontalan beszédet; késő van, fáradt vagyok, pihenni akarok.

Itju Uhornay kalapja után nyult; az ezredes fia elébe állott és tovább beszélt.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

14005/891. tan. sz.

Pályázat.

Szabadka sz. kir. város tanácsa a városnál megürült egy I. oszt. irnoki, esetleg II. oszt. irnoki 550 frt, illetve 450 frt fizetéssel javadalmazott állásra, továbbá egy közvágóhídi állatorvosi, egyszersmind felügyelői, évi 600 frt fizetés és szabadlakással javadalmazott állásra, végül a város javadalmi hivatalánál megürült egy központi pénztári ellenőri, 700 frtnyi fizetéses, két II. oszt. vámpénztárúki 250 frtnyi fizetéses és egy vámmellenőri 200 frtnyi fizetéses állások betöltése végett f. évi november 7-ig nyilvános pályázatot hirdet. A javadalmi hivatal ezen alkalmazottjai évi fizetésükkkel egyenlő óvadék letételére köteleztetnek, a vámpénztárnok és vámmellenőr természetbeni lakást, esetleg 10% lakbért élveznek.

Felhivatnak ezen nyugdíjjogosultsággal összekötött állásokért folyamodók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket a tanácsnál f. é. november 7-ig nyújtsák be.

Szabadkán, 1891. évi okt. hó 17-én.

Mamusich Lázár
polgármester.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap a

„EGYETÉRTÉS”

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága éssokasága, rovataink változatossága, kitünősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az »Egyetértés«-t népszerűvé. Az országgyűlés tárgyalásokról a legrészletesebb s e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedüli az »Egyetértés« közöl. Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az »Egyetértés« kereskedelmi s tőzsdéi tudósításainak bőségével s állaposságával ma már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az »Egyetértés«-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárczájában, annyi regény olvasmányt ad, mint egy lap sem. Két-három regényt közöl egyszerre, ugy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az »Egyetértés« olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az »Egyetértés«-re, melynek előfizetési ára egy óra 1 frt 80 kr. 1/4 évre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az »Egyetértés« kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

Szekely S. könyvnyomdája Szabadka.